

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การวิจัยเป็นกระบวนการการศึกษาด้านคุณภาพความรู้ความจริงอย่างมีระบบแบบแผนและมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน โดยใช้ระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลและ การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อความรู้ความจริงหรือเพื่อตอบปัญหาการวิจัยนั้น ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยโดยทั่วไปจะประกอบด้วย การกำหนดปัญหา การตั้งสมมติฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปผล ขั้นตอนที่สำคัญในการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนหนึ่งคือการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งใน การวิเคราะห์ข้อมูลมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเลือกใช้สถิติให้เหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อความรู้ที่เชื่อถือได้ ดังที่ ศิริชัย กาญจนวารี (2526) กล่าวว่า การเลือกวิธีวิเคราะห์ที่เหมาะสมก็คือว่ามีความสำคัญต่อความเชื่อถือได้ของ การสรุปผลซึ่งองค์ประกอบ วิธีวิเคราะห์ผิดจะปิดบังและบิดเบือนความถูกต้องของข้อมูล

ในการตัดสินใจเลือกใช้สถิติได้อย่างเหมาะสมสำหรับการวิจัยก็คันนี้จะขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ ผู้วิจัยได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายของ การวิจัยแล้วว่า การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายปลายทาง ของ การพัฒนาองค์ความรู้ที่ต้องการศึกษาในระดับใด เช่น มุ่งศึกษารายประเทศหรือ กลุ่มตัวอย่าง มุ่งทดสอบความแตกต่างระหว่างประเทศ มุ่งอธิบายความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปร เป็นต้น เมื่อทราบจุดมุ่งหมายแน่ด้วยแล้ว ผู้วิจัยยังต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะ ของประเทศหรือกลุ่มตัวอย่างที่มุ่งทำการศึกษาว่ามีลักษณะไหนได เช่น เป็นประเทศหรือ กลุ่มตัวอย่าง มีจำนวนเกินกลุ่ม ลักษณะการแยกแยะของสิ่งที่สนใจในประเทศคิดว่าเป็นแบบ ไหน เป็นต้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังต้องทำความเข้าใจในตัวแปรของ การวิจัยว่าเป็นตัวแปร ประเภทใด จำนวนเท่าใด และมีระดับการวัดตัวแปรแบบไหน ไดแก่ มาตรานามบัญญัติ (Nominal Scale) มาตราอันดับ (Ordinal Scale) มาตราช่วง (Interval Scale) มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale) (ศิริชัย กาญจนวารี, ดิเรก ศรีสุโข และทวีวัฒน์ ปิตยานันท์, 2535) นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังจะต้องเลือกใช้ระเบียบวิธีสถิติ เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ให้เหมาะสมกัน

ระดับการวัดด้วย โดยจะต้องเข้าใจความคิดพื้นฐานของสถิติและทราบข้อตกลงเบื้องต้นของค่าสถิตินั้นๆ (ประคง กรณ์สุค, 2528)

ในการพิจารณาว่าตัวแปรของกิจกรรมนั้นมีมาตรฐานการวัดในระดับใด เป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาให้ถูกต้องเหมาะสม เพราะจะส่งผลไปถึงการเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล มาตรการวัดที่มีข้ออกเสียงหรือมีการอภิปรายกันมาก ได้แก่ มาตรการวัดแบบอันดับ (Ordinal Scale) กับมาตรการวัดแบบช่วง (Interval Scale) เนื่องจากมาตราทั้งสองนี้มีความใกล้เคียงกันจนทำให้เกิดความสับสนในการใช้ ดังที่ การ์ดเนอร์ ได้กล่าวว่า ความแตกต่างระหว่างมาตรการวัดแบบอันดับกับมาตรการวัดแบบช่วงนั้น “ไม่ใช่ความแตกต่างโดยลิ้นซึ่งเหมือนคำกับขาว แต่ยังมีบางส่วนที่คล้ายคลึงกันอยู่” (Gardner, 1975: 43)

จากข้ออกเสียงดังกล่าวจึงได้มีผู้ที่จะพยายามให้ความหมายหรือคำจำกัดความเพื่อเป็นการกำหนดหรือแบ่งมาตรการวัดแบบอันดับและมาตรการวัดแบบช่วงนี้ให้ชัดเจน ดัง เช่น สตีเว่น กล่าวว่า มาตรการวัดแบบอันดับ (Ordinal Scale) คือ มาตราที่วัดถูหรือข้อมูลได้รับการจัดลำดับไปในทางเดียวกันมีลักษณะเป็นแบบลำดับที่ “ไม่คำนึงถึงขนาดของช่วงของลำดับ ที่ส่วนมาตรการวัดแบบช่วง (Interval Scale) คือ มาตราที่นอกจากจะจัดลำดับที่ของข้อมูลแล้วจะให้ความสำคัญของขนาดของช่วงโดยแต่ละช่วงนั้นต้องเท่ากัน” (อ้างถึงใน Gardner, 1975: 43) และ การ์ดเนอร์ ยังกล่าวอีกว่า ตัวแปรที่เป็นแบบอันดับ ที่มีการรักษาอันดับในการถ่ายโอนนั้นสามารถรับได้ แต่สำหรับตัวแปรแบบช่วงนั้นจะยอมรับได้ในการถ่ายโอนแบบเชิงเส้นเท่านั้น (อ้างถึงใน Knapp, 1990: 121)

นอกจากนี้ สตีเว่น ยังกล่าวว่าจุดที่ก่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างมาตรการวัดแบบอันดับและมาตรการวัดแบบช่วงก็คือกระบวนการทางทางสถิติ โดยที่วิธีการทางทางสถิติที่แตกต่างกันนี้มีการที่เหมาะสมในการจำแนกมาตราการวัด (อ้างถึงใน Gardner, 1975:44) ซึ่งได้แก่ สถิติแบบพารามิตริก (Parametric Statistics) และสถิติแบบอนพารามิตริก (Non-Parametric Statistics) โดยที่ ชีเกล เป็นผู้ที่แสดงออกอย่างชัดเจนว่า สถิติแบบพารามิตริกจะไม่ใช้กับข้อมูลแบบอันดับ (Siegel, 1956) ซึ่งสถิติที่เป็นสถิติแบบพารามิตริก เช่น t-test, F-test, product-moment correlations เป็นต้น

นอกจากนี้ สตีเว่น และชีเกล ได้อธิบายเกี่ยวกับมาตราการวัดของข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ (อ้างถึงใน Gardner, 1975: 46)

1. พิจารณาจากวิธีการสร้างเครื่องมือ

1.1 ถ้าแบบสอบถามนั้นมีข้อกระทงที่มีความยากเหมือน ๆ กัน และมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก เมื่อนั้นจะอ้างได้ว่าการวัดนั้นเป็นการวัดมาตรฐานแบบช่วง

1.2 ถ้าแบบสอบถามนั้นถูกสร้างขึ้นโดยวิธีการกำหนดมาตรฐานแบบจิตภัยภาพ (Psychophysical) แล้วก็จะอ้างได้ว่าเป็นการวัดมาตรฐานแบบช่วง

2. พิจารณาจากการแจกแจงของคะแนนที่ได้จากเครื่องมือ

การวัดทางชีวภาพภัยภาพ (Biophysical) เช่น ความสูง น้ำหนัก เวลาที่เกิดปฏิกิริยา เป็นต้น มีมาตรฐานเป็นแบบอัตราส่วน และมีการแจกแจงแบบปกติ ในกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ ดังนั้นการวัดที่ข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ จะมีมาตรฐานเป็นมาตรฐานแบบช่วง

จากเกณฑ์นี้การวัดที่มีมาตรฐานการวัดแบบช่วง เช่น แบบสอบถามผลสัมฤทธิ์ แบบวัดทัศนคติของเชอร์สตัน แบบวัด ไอ-คิว เป็นต้น มาตรากลางเหล่านี้ยังเป็นที่ได้殃งว่าเป็นมาตรฐานการวัดแบบช่วงหรือไม่ หรือเป็นเพียงมาตรฐานที่เกือบจะเป็นมาตรฐานการวัดแบบช่วง และถ้ายอมรับในเกณฑ์ของ สตีเว่น และซีเกล นี้ แล้วการวัดใดที่ไม่ตรงกับเกณฑ์ทั้ง 2 ข้อนี้ จะเป็นการวัดในมาตรฐานการวัดแบบอันดับ เช่น มาตรากลางประมาณค่า และข้อมูลที่เป็นแบบลำดับที่ เป็นต้น (Gardner, 1975: 46)

ในการพิจารณาดูจากลักษณะของการแจกแจงข้อมูลมีทั้งผู้ที่เห็นด้วยกับไม่เห็นด้วยในเกณฑ์ข้อนี้ เช่น ไกโตร์ (1980) บอร์เกตต้า และบอร์นสเตเดิร์ (1980) และบุคคลอื่นๆ ได้อ้างเหตุผลสนับสนุนว่า ถ้าตัวแปรแจกแจงแบบปกติ แล้วจะเป็นการวัดมาตรฐานแบบช่วง แต่โคนัส (1982) กลับไม่เห็นด้วยกับเกณฑ์ข้อนี้ (Knapp 1990: 121)

ดังได้กล่าวแล้วว่าควรเลือกใช้วิธีการทางสถิติให้เหมาะสมกับข้อมูล โดยที่ สตีเว่น กล่าวว่า กระบวนการทางสถิติจะเหมาะสมสมกับมาตรฐานการวัดของแต่ละมาตรฐาน ได้แก่ สถิติแบบอนพารามетริกจะเหมาะสมสมกับมาตรฐานการวัดแบบนามบัญญัติ (Nominal Scale) และ มาตรากลางแบบอันดับ (Ordinal Scale) ส่วนสถิติแบบพารามетริกจะเหมาะสมสมกับมาตรฐานการวัดแบบช่วง (Interval Scale) และมาตรากลางแบบอัตราส่วน (Ratio Scale) (Gaito, 1980: 564-565)

ในการใช้สถิติพารามิตริกนั้น ชีเกล (1956) ได้เขียนข้อตกลงเบื้องต้นข้อหนึ่งจาก 5 ข้อว่า ข้อมูลที่จะใช้กับสถิติแบบพารามิตริกอย่างต่อต้องอยู่ในมาตราการวัดแบบช่วง จากข้อตกลงนี้ ไกโต้ (1959) กล่าวว่า เป็นอุปสรรคอย่างมากสำหรับผู้ใช้เทคนิคพารามิตริก และในงานวิจัยทางจิตวิทยาจำนวนมากใช้ข้อมูลที่เป็นแบบกึ่งช่วง (Semi-Interval) ส่วนเคนป์โภน (1955) ได้กล่าวแย้งชีเกลว่า ในกรณีทดสอบนัยสำคัญของกรณีเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างตัวแปรทดลองนั้น มีผลกระทบเล็กน้อย หากการใช้มาตราการวัดที่แตกต่างกัน คือมาตราการวัดแบบช่วง และมาตราการวัดแบบอันดับ (อ้างถึงใน Gardner, 1975: 48)

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่ามีความพยายามที่จะจำแนกมาตราการวัดระหว่างมาตราการวัดแบบช่วง (Interval Scale) กับมาตราการวัดแบบอันดับ (Ordinal Scale) รวมถึงวิธีการทางสถิติที่เหมาะสมกับมาตราการวัดด้วย ทั้งนี้เพื่อที่จะให้ได้ผลการวิจัย หรือข้อความรู้ที่เชื่อถือได้ แต่อย่างไรก็ดังไม่มีหลักการที่แน่นอน ในกรณีมาจำแนกมาตราการวัดทั้งสองนี้ได้อย่างเด็ดขาด ดังนั้นเราจะเป็นปัญหาสำหรับนักวิจัยที่ยังไม่เข้าใจหรือยังไม่ชัดเจนในข้อจำกัดทางสถิติ

งานวิจัยทางสังคมศาสตร์เป็นจำนวนมาก ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการทราบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัว ซึ่งอยู่ในประชากรเดียวกันว่ามีความสัมพันธ์กันในลักษณะใดในกรณีเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการวิเคราะห์ทางสถิติสามารถหาข้อสรุปได้ทั้งด้านทิศทางและปริมาณความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรนั้น และในการหาความสัมพันธ์นี้มีอยู่ด้วยกันหลายวิธี ขึ้นอยู่กับลักษณะของตัวแปรและมาตราการวัดค่าของตัวแปรที่ศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัว จะมีค่ามากหรือน้อยนั้นสรุปได้จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ซึ่งคำนวณได้จากตัวแปรทั้งสองค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะมีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง +1 สัญลักษณ์ที่ใช้แทนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของประชากรคือ ρ (Rho) ถ้า ρ มีค่าใกล้ ± 1 แสดงว่าตัวแปรที่ศึกษาทั้งสองตัวนั้นมีความสัมพันธ์กันมาก แต่ถ้า ρ มีค่าใกล้ 0 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองตัวนั้นมีความสัมพันธ์กันน้อย ผลงานเครื่องหมายนั้นเป็นการแสดงถึงทิศทางของลักษณะความสัมพันธ์ กล่าวคือ ถ้า ρ มีเครื่องหมายบวก แสดงว่าตัวแปรทั้งสองตัวนี้มีความสัมพันธ์ไปในทางเดียวกัน แต่ถ้า ρ มีเครื่องหมายเป็นลบ แสดงว่าตัวแปรทั้งสองตัวนี้มีความสัมพันธ์ในทางตรงข้ามกัน

วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปร ที่ใช้มากที่สุดคือวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient: r_{xy}) ซึ่งมีข้อตกลงเบื้องต้น (assumption) ดังนี้

1. ตัวแปรทั้งสองเป็นตัวแปรที่มีค่าต่อเนื่อง และมีการแจกแจงของประชากรเป็นแบบปกติสองตัวแปร (Bivariate Normal Distribution)
2. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง
3. มีความเป็นอิสระของข้อมูล (Independence Between Pairs)

จากข้อตกลงเบื้องต้น จะเห็นว่าการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์วิธีของเพียร์สันนี้ จะต้องใช้กับข้อมูลที่อยู่ในมาตราการวัดระดับมาตราช่วง (Interval Scale) ขึ้นไป ทั้งสองตัวแปร ต้องนั้นถ้าตัวแปรอยู่ในมาตราวัดที่ต่ำกว่า จึงไม่ควรใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีนี้ ควรเลือกใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์วิธีอื่นแทน

การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัว กรณีที่ตัวแปรทั้งสองอยู่ในมาตราวัดแบบอันดับ มีวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยกว่าวิธี วิธีที่นิยมได้แก่วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสเปียร์แมน วิธีของเคนดอลเทา เด็จจากการงานวิจัยของ ทองดี แย้มสรวล ที่ได้ทำการศึกษาลักษณะการแจกแจง ความสามารถในการควบคุมความคลาดเคลื่อนประเภทที่ 1 และจำนวนการทดสอบของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยวิธีของสเปียร์แมน เคนดอลเทา และเครมเมอร์ พบรากำนาดการทดสอบที่ใช้ทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ สเปียร์แมน มีอำนาจในการทดสอบสูงที่สุด (ทองดี แย้มสรวล, 2530)

ในงานวิจัยจำนวนมาก ที่ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อคำถาม ข้อความ หรือเรื่องราวกำหนดไว้ ให้ผู้ตอบพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อแล้วแสดงความรู้สึกว่าเห็นด้วย หรือไม่กับข้อความนั้นมากน้อยเพียงใดหรือในระดับใด ตัวอย่างเช่น

คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็น : เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ
ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

หรือคำถามเกี่ยวกับเรื่องความจำเป็น : จำเป็นมากที่สุด จำเป็นมาก จำเป็น
จำเป็นน้อย ไม่จำเป็น เป็นต้น

การตรวจให้คะแนนในเชิงปฏิบัติ นิยมใช้วิธีกำหนดค่า้น้ำหนักเป็นค่าประจำระดับของแต่ละระดับความรู้สึก ดังนี้

ถ้าเห็นด้วยอย่างยิ่ง	กำหนดคะแนนหรือน้ำหนักความรู้สึก เป็น 5 หรือ 4
ถ้าเห็นด้วย	กำหนดคะแนนหรือน้ำหนักความรู้สึก เป็น 4 หรือ 3
ถ้าไม่แน่ใจ	กำหนดคะแนนหรือน้ำหนักความรู้สึก เป็น 3 หรือ 2
ถ้าไม่เห็นด้วย	กำหนดคะแนนหรือน้ำหนักความรู้สึก เป็น 2 หรือ 1
ถ้าไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	กำหนดคะแนนหรือน้ำหนักความรู้สึก เป็น 1 หรือ 0

จากการที่มีการกำหนดค่าคะแนนให้นี้ แสดงว่าผู้วิจัยมีความเชื่อว่าข้อมูลนี้มีมาตราการวัดแบบช่วง แต่มีผู้วิจัยจำนวนมากเห็นว่าข้อมูลนี้น่าจะมีมาตราการวัดแบบอันดับ เนื่องจากตัวเลขเหล่านี้ไม่สามารถบอกให้ทราบว่าคำตอบนั้น มีคุณสมบัติแตกต่างกันเป็นปริมาณเท่าได และตัวเลขที่ต่างกัน 1 หน่วย ไม่ได้แทนปริมาณที่เท่ากัน

ดังนั้นข้อมูลที่ได้จากแบบมาตราส่วนประมาณค่า น่าจะอยู่ในมาตราการวัดแบบอันดับ (Ordinal Scale) (Pilcher, 1990) วิธีการจัดข้อมูลที่ได้จากแบบมาตราส่วนประมาณค่า ให้เป็นอันดับทำได้โดยการให้ลำดับที่ของคำตอบ เช่น มีคนตอบเห็นด้วยอย่างยิ่ง 3 คน อันดับของคนที่ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่ง คือ $(1+2+3) / 3$ เท่ากับ 2 และมีคนตอบเห็นด้วย 4 คน อันดับของคนที่ตอบเห็นด้วย คือ $(4+5+6+7) / 4$ เท่ากับ 4.5 ทำเช่นนี้เรื่อยไปจนครบอย่างนี้เป็นต้น สถิติที่ใช้เคราะห์ข้อมูลในลักษณะอันดับนั้นจะอยู่ในชุดของสถิติอันดับ (Rank Statistics) ซึ่งสามารถเลือกนำมาใช้ได้ตามที่ปรากฏในตำราสถิติ เช่น Wilcoxon rank sum test, Wilcoxon signed rank test, Kruskal-Wallis' H test, Friedman test, Spearman's rank correlation coefficient เป็นต้น ซึ่งก็พบว่าสถิติเหล่านี้ส่วนใหญ่มีอำนาจการทดสอบสูงใกล้เคียง กับสถิติแบบพารามեทริก

แต่ในงานวิจัยโดยทั่ว ๆ นี้อยู่ในทางคิวติวิทยาส่วนใหญ่จะถือว่าข้อมูลประเภทนี้อยู่ในมาตราการวัดแบบช่วง (Interval Scale) (Kiess, 1989) ที่เป็นเช่นนี้สาเหตุเนื่องมาจากการ "ไม่ซัดเจน" ของมาตราการวัดทั้งสองดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ที่ได้จากข้อมูลแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งเป็นข้อมูลที่อยู่ในระดับมาตราอันดับ (Ordinal Scale) ในกราฟหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จะต้องใช้วิธีของสเปียร์เมน หรือวิธีของเคนดอลเทา แต่ในทางปฏิบัติมักพบว่าส่วนใหญ่จะ

หากค่าสัมประสิทธิ์สนสัมพันธ์โดยใช้วิธีของเพียร์สัน โดยถือว่าหรือคิดว่าข้อมูลที่ได้กามาตราส่วนประมาณค่านั้นจัดอยู่ในระดับมาตราช่วง (Interval Scale) ซึ่งอาจจะไม่ถูกต้องหรือหมายความกับวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและอาจจะส่งผลต่อความคลาดเคลื่อนของงานวิจัยได้

จากที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่าการหาค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างตัวแปรสองตัวที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบมาตราส่วนประมาณค่าโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สนสัมพันธ์ของสเปียร์แมน และของเพียร์สัน เพื่อตรวจสอบดูว่าวิธีใดที่จะเหมาะสมกับข้อมูลมากกว่ากัน โดยจะศึกษาความสามารถในการควบคุมความคลาดเคลื่อนประเภทที่ 1 (Type I Error) ซึ่งเป็นการพิจารณาอัตราความคลาดเคลื่อนประเภทที่ 1 (Type I Error Rate) ที่เกิดขึ้นจริงในการทดสอบสมมติฐาน และศึกษาจำนวนการทดสอบของค่าสัมประสิทธิ์สนสัมพันธ์ของทั้ง 2 วิธี โดยวิธีซิมูเลชัน (Simulation) อันจะทำให้ได้ผลสรุปที่เด่นชัดภายใต้สภาพการณ์การทดลอง คือสามารถกำหนดลักษณะการแจกแจงของประชากร ค่าสัมประสิทธิ์สนสัมพันธ์ของประชากร และขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้เทคนิคที่เรียกว่า มนติคาโร (Monte Carlo)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เพื่อศึกษาความสามารถในการควบคุมความคลาดเคลื่อนประเภทที่ 1 ของสถิติทดสอบสัมประสิทธิ์สนสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน และเพียร์สัน ที่สัมประสิทธิ์สนสัมพันธ์ของประชากร มีค่าเท่ากับ 0.0
- เพื่อศึกษาจำนวนการทดสอบของสถิติทดสอบสัมประสิทธิ์สนสัมพันธ์ แบบสเปียร์แมน และเพียร์สัน ที่สัมประสิทธิ์สนสัมพันธ์ของประชากร มีค่าเท่ากับ 0.1, 0.2, 0.3, ..., 0.9

สมมติฐานของการวิจัย

เนื่องจากวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สนสัมพันธ์แบบอันดับของสเปียร์แมน เป็นวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สนสัมพันธ์ที่ได้ตัดแปลงมาจากวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สนสัมพันธ์ ของ

เพียร์สัน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ได้จากการคำนวณของทั้งสองวิธี จะมีค่าเท่ากัน เมื่อใช้ข้อมูล ชุดเดียวกันที่อยู่ในมาตราจัดอันดับและไม่มีค่าซ้ำ ซึ่งบางทีก็ใช้ค่าสัมประสิทธิ์ของสเปียร์เมน (r_s) ประมาณค่าคร่าว ๆ แทนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r_{xy}) (Shavelson 1988) และถึงแม้ว่าวิธีไหนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสเปียร์เมนจะมีปัญหาในอันดับที่ซ้ำ กันมาก ๆ ในกลุ่ม ตัวอย่างขนาดใหญ่ แต่ก็มีวิธีการคำนวณที่ง่ายจะใช้ค่าแบบอันดับที่ใช้ค่าแก้ โดยอาศัยการเฉลี่ยค่าอันดับที่ซ้ำ (Average Rank) ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานดังนี้

1. ความสามารถในการควบคุมความคลาดเคลื่อนประเภทที่ 1 ของสถิติทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ใช้กับวิธีของสเปียร์เมน และเพียร์สัน จะสามารถควบคุมได้ตาม ความคลาดเคลื่อนที่ระบุ ($\alpha = .05$ และ $\alpha = .01$)
2. จำนวนการทดสอบของสถิติทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของทั้งสองวิธี ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของประชากรตามที่ระบุ ($\rho = 0.1, 0.2, \dots, 0.9$) จะไม่แตกต่างกัน

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิธีทางค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ซึ่งทำการศึกษาเฉพาะสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Linear Relationship)
2. การวิจัยครั้งนี้ถือว่า ความสามารถในการควบคุมความคลาดเคลื่อนประเภทที่ 1 และจำนวนการทดสอบของสถิติทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เป็นดัชนีสำคัญที่ผู้วิจัยใช้เป็นเกณฑ์ในการเลือกใช้วิธีการทางค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นประชากรที่สร้างขึ้นจากเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยการเขียนโปรแกรมภาษาฟอร์TRAN 77 (FORTRAN 77) เพื่อสร้างประชากรที่มีลักษณะการแยกแจงแบบปกติสองตัวแปรและมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรแต่ละคู่ในประชากร ดังนี้ คือ ρ เท่ากับ $0.0, 0.1, 0.2, \dots, 0.9$ จำนวน 10 ชุด ตามลำดับ
2. ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

ก. วิธีค่าสัมประสิทธิ์สนับสนุนคือ วิธีของสเปียร์แมน และวิธีของเพียร์สัน เมื่อค่าสัมประสิทธิ์สนับสนุนของประชากร คือ $\rho = 0.0$

ข. วิธีค่าสัมประสิทธิ์สนับสนุนคือ วิธีของสเปียร์แมน และวิธีของเพียร์สัน เมื่อค่าสัมประสิทธิ์สนับสนุนของประชากร คือ $\rho = 0.1, 0.2, \dots, 0.9$

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่

ก. อัตราความคลาดเคลื่อนประเภทที่ 1 จากสถิติทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สนับสนุน เมื่อ $\rho = 0.0$

ข. จำนวนการทดสอบของสถิติทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สนับสนุน เมื่อ $\rho = 0.1, 0.2, \dots, 0.9$

3. อัตราความคลาดเคลื่อนประเภทที่ 1 จากสถิติทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สนับสนุนของภาระน้ำ พิจารณาที่สมมติฐาน $H_0: \rho = 0$ เป็นจริง

4. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากรที่มีลักษณะการแยกแบบปกติสองตัวแปร (Bivariate Normal Distribution) เท่านั้น

5. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาภัยคุกคามตัวอย่างที่มีขนาดกลางและขนาดใหญ่โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีขนาด 50, 100, 150 และ 200

6. การวิจัยครั้งนี้กำหนดอัตราความคลาดเคลื่อนที่ระบุ (α) 2 ระดับ คือ ที่ $\alpha = .05$ และ $\alpha = .01$

7. แต่ละกรณีของการวิจัยครั้งนี้จะทำการทดลองซ้ำจำนวน 4,000 ครั้ง

คำนิยามเชิงปฏิบัติการ

ค่าสัมประสิทธิ์สนับสนุน หมายถึง ระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัวของกลุ่มตัวอย่างซึ่งสูงมากจากประชากรกลุ่มเดียวกัน

ความคลาดเคลื่อนประเภทที่ 1 (Type I Error) หมายถึง ความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการปฏิเสธสมมติฐานศูนย์ เมื่อสมมติฐานศูนย์เป็นจริง โอกาสที่จะทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนประเภทที่ 1 กำหนดด้วย α การวิจัยนี้เกิดเมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบ

จากประชากรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.0

ความคลาดเคลื่อนประเภทที่ 2 (Type II Error) หมายถึง ความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากภาระยอมรับสมมติฐานศูนย์ เมื่อสมมติฐานศูนย์นั้นผิด โอกาสที่จะทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนประเภทที่ 2 กำหนดด้วย β การวิจัยนี้เกิดเมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบจากประชากรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่เท่ากับ 0.0

อำนาจการทดสอบ (Power of Test) หมายถึง ความน่าจะเป็นที่ปฏิเสธสมมติฐานศูนย์ เมื่อสมมติฐานศูนย์นั้นผิด ซึ่งมีค่าเท่ากับ $1 - \beta$ การวิจัยนี้คือความน่าจะเป็นของ การมีนัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบจากประชากรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.1, 0.2, 0.3, ..., 0.9

อัตราความคลาดเคลื่อนประเภทที่ 1 จากผลการทดลอง หมายถึง สัดส่วนความคลาดเคลื่อนประเภทที่ 1 ที่เกิดขึ้นจริงในการทดสอบสมมติฐานของการทดลอง จากการทดลองสุ่ม 4,000 ครั้ง

อัตราความคลาดเคลื่อนที่ระบุ หมายถึง อัตราความคลาดเคลื่อนประเภทที่ 1 ที่ควบคุมด้วยระดับนัยสำคัญ α ซึ่งผู้จัดเป็นผู้กำหนดขึ้น ได้แก่ .05 และ .01

การเข้าของอันดับ หมายถึง ค่าที่ได้จากการวัดในมาตราจัดอันดับที่เรียงลำดับจากค่าต่ำสุดไปหาค่าสูงสุด หรือจากค่าสูงสุดไปหาค่าต่ำสุด แต่มีค่าสังเกตบางค่าเท่ากัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

- เพื่อจะได้ทราบความสามารถในการควบคุมความคลาดเคลื่อนประเภทที่ 1 และอำนาจการทดสอบของสถิติทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน กับแบบเพียร์สัน ว่าวิธีการแบบใดจะเหมาะสมกับข้อมูลแบบมาตราส่วนประมาณค่ามากกว่ากัน
- เพื่อให้นักวิจัยสามารถเลือกใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เมื่อข้อมูลมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าได้อย่างเหมาะสม อันจะทำให้ผลสรุปหรือข้อความรู้ที่ได้จากการวิจัยนั้นมีความเชื่อถือได้สูง